

SZÉKELYFÖLD

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HIRLAP.

Előfizetési árak: Egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr, egyes szám ára 6 kr.
Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Felolvasó szerkesztő és kiadó tulajdonos:
IFJABB DOBAY JÁNOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
SZABÓ ALBERT KÖNYVNYOMDÁJA K.-VÁSÁRHELYT.
Hirdetések díjszabály szerint. Nyitlár sora 10 kr.

Előfizetési felhívás.

A „Székelyföld” című politikai, közgazdasági társadalmi és szépirodalmi, hetenkint 2-szer megjelenő hirlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk:

Egy évre 6 frt — kr.
Fél évre 3 frt — kr.
Negyed évre 1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre . . . 8 frt — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadhatnak.

Lapunk azon előfizetőit, kik előfizetéseikkel még hátralekban vannak, tisztelettel kérjük azoknak beküldésére.

Kérjük egyuttal t. előfizetőinket, sziveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy lapunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

A „Székelyföld” kiadóhivatala.

A karácsony.

Kézdi-Vásárhelyt, 1893. decz. 24.

„Örüljete, mert ma született az ur Jézus Krisztus, a mi megváltónk Bethlehemben, David városában.” Így szól az Ur anyála ezelőtt 1893 évvel a megremült pásztorokhoz.

Örülünk is és csak akkor vagyunk boldogok ma is, midőn Istenhez imádkozunk. A hit világa vezérel népeket, nemzeteket nagy tettekre és a legelső kellék a tiszta erkölcs, szilárd jellem, valódi kötelesség-érzet és önzetlen munkálkodás csakis az igaz vallásosságon alapul.

Szentelhetnénk-e mi is kellemesebb themát ez ünnepélyes alkalomból olvasóinknak annál, mintha kifejtjük a karácsony-ünnep lényegét, magasztos voltát és nagy horderejét úgy egyéni, mint nemzeti szempontból.

Ha forgatjuk a történelem lapjait e hosszú idő óta, hány jeles, nagy nemzet semmisült meg, hány ország földrajzi fekvése szenvedett változást, megdőbvenve láthatjuk.

A magyar nemzet maholnap ezredéves ünnepét az összetartó munkásságának, alkotmányos életének. A sors nehéz csapásait, szenvedéseit élte át s hányszor állt a megsemmisülés néma sirja szélén.

Elhagyott minden, csak Isten kegyelme nem. Erőt adott megküzdünk a vészszel, viharral és mindannyiszor rendelt számunkra nagy férfiakat, kiknek szellemi ereje kimagaslott az anyagi felett és a csüggedő nemzetet új munkára hívta oly lelkesítő szóval és tettel, melyet mindannyiszor a nép megértett és követett.

Ismerjük a történelemből ama nagy alakokat, kiknek köszönhetjük ezer év után nemzeti létünket, alkotmányunkat és a korral lépést tartó szellemi és anyagi előhaladásunkat.

Oh hány nemzet van a földtekén, mely a szellemi sötétség tengerében sínylődik s az egyeduralom megfosztva tartja őt emberi méltóságtól. Csak vakeszköze az önkénynek, rabja földi életének.

Most a XIX. század végén, ha küzdünk is kell a létért, de nyíltan bevallhatjuk, hogy:

„a milyen a munkás: olyan a jutalma.” Ezer, meg ezer életpálya áll rendelkezésünkre. A becsületes, kitartó munkást mindenütt jól fizetik. Nincs okunk a panaszra, mert helyes beosztással, kellő takarékoság mellett, ha fényesen nem is, de tisztességgel meg lehet élni.

Nem tagadhatjuk azonban, hogy rabjai vagyunk e század uralkodó eszméinek, a fényűzésnek, pompának és kényelemnek. Ha mindenre ki nem telik, ha másokat mindenben utol nem érhetünk, az elégedetlenség út tanyát nálunk és átkozzuk helyzetünket.

A jelen században nagy megrázkodtatás ment keresztül nemzetünk.

Megmutattuk a világ előtt, hogy a magyar nemzet életképes, tetterős. Ha kell, fegyverrel küzd alkotmányos jogaiért, szabadságáért s a béke idején minden áldozatot meghoz, hogy szellemi ereje, ipara, kereskedelme felvirágozzék.

A törvényhozó testület a népszabadság, testvériség, egyenlőség aegise alatt oly törvényeket alkot, mely hazánk fokozatos fejlődését, népeinek jóllétét biztosítja.

Ily haladás mellett, ha a béke áldásait élvezhetjük, be fog teljesülni gr. Széchenyi István látnoki mondása:

„Magyarország nem volt, hanem lesz!”

Ez mindnyájunk legfőbb óhajta; türelemmel vagyunk nehéz sorsunkban, szorgalommal dolgozunk feladatunkon, testvéries érzéssel vagyunk egymás iránt, így végre kitartásunknak győzni kell.

A karácsony szent ünnepe hozta meg nekünk a világosságot tévelygő hitéletünkben,

A keresztény világ szent áhitattal rebeg hálát az eget urához, mert lelke mélyéből érzi, hogy hit nélkül nincs élet és csak azóta tüntet fel a világegyetem óriási haladását, mióta a keresztény vallás terjeszti boldogító áldását.

Mi sem kívánhatunk egyebet, hogy a szellemi felvilágosultság legyen védő oszlopa hazának és nemzetünk felvirágzásának, s az Ur anyála biztosító, vigasztaló szava örökké hangozzék a csüggedőkhöz:

„Ne féljete!”

A költségvetési törvény. A főrendiház minden változtatás nélkül magáévá tevén a jövő évi állami költségvetés tárgyában az országgyűlés másik háza által átküldött törvényjavaslatot, a képviselőház 23-iki ülésén az elnök bemutatva a főrendiház hozzájárulásáról szóló üzenetet, minek folytán a költségvetési törvényjavaslat királyi szentesítés alá terjesztetik. Az iudemuitási törvényjavaslat a budget-törvény kellő időben való megalkotása következtében tárgyalanná lett s természetesen nem is kerül törvényhozási elintézés alá.

Vámszerződés Romániával.

Hosszúra kinyújtott, sokszor félbeszakadt, aztán mindig megújított tárgyalások után, végre aláírt az Ausztria és Magyarország, valamint Románia közt a legtöbb kedvezmény, alapján kötött kereskedelmi és vámszerződés. De, a mint vesztük észre, állategészségügyi conventio nélkül, a mi figyelemre méltó körülmény.

Ez a szerződés minket, erdélyieket érdekel legközelebből. Mert a magyar korona területéből mi

állunk közvetlen szomszédságban Romániával s annak idején is, a néhány év előtt bekövetkezett vámháború a mi gazdasági viszonyainkat érintette leginkább. Eltérők voltak ugyan a nézetek akkor is a vámháború iránt, mint bizonyára eltérők lesznek most is a szerződéses állapot következményeire nézve. De mi az első hátránynak tartottuk, s a megváltozott helyzettől előnyöket várunk.

Hasonló viszonyok megítélésénél rendszeren közgazdasági szempontokból szoktunk kiindulni. De sajátoságos helyzetünk arra késztet, hogy most kivételesen a politikai tekinteteket helyeztük első sorba. A romániai Liga eljárása, a román kormány langyeleg magatartása, s mindezeknek az erdélyi oláh nemzetiségi mozgalmakra gyakorolt hatása eléggé indokolják eljárásunkat. Mert utóljára is egészen más lesz politikai tekintetben a romániai irányadó körök magatartása velünk szemben ezután, mint eddig volt. Ez nem akar szemrehányás lenni a multra, hanem jogosult remény a jövőre nézve. A szerződés által anyagi érdekközösségbe vont államok között volt és van ugyan példa politikai feszültségre; de itt egészen más a helyzet, Romániára nézve nem közömbös a velünk való politikai viszony, Romániának szűke van arra, hogy velünk politikailag jó viszonyba éljen. Tehát megfordítva: nem azért köt gazdasági szerződést, hogy politikailag is jó viszonyban legyen; hanem ezt használja fel arra, hogy gazdasági előnyöket is huzzon belőle. S miután most már ez utóbbi is lehetővé tétetett, joggal következtetjük, hogy az előbbi még nagyobb figyelemmel lesz. Most már nemcsak politikai, hanem gazdasági érdekei is erre utalják.

Kétségtelen ugyan, hogy a kereskedelmi szerződés becsesebb Romániára, mint reánk nézve. A vámháborút sokkal inkább megérezte ott, mint nálunk. Kezdetben ugyan meglehetősen leplezték a háborúban kapott sebeiket, hogy az eljárással kedvező feltételek közt eszközöljék ki a békét. De mikor látták, hogy mi az új helyzet nehézségein hamar átesünk, s a változott viszonyokba beletörődünk, többé nem csináltak bajaikból titkot, s utóljára is ők kezdeményezték a békétárgyalásokat.

Nálunk mindössze néhány erdélyi és délvidéki malom és szeszgyár, s a határszéli kézműipar érdekei fűződnek inkább a szerződéses viszonyhoz. Gabonánk keverése elősegíti lisztünk versenyképességét, s a romániai gabona szabályozza anyira a földi árainkat, hogy szesziparunk egy bizonyos fokon fenntartható. Igaz, hogy mezőgazdánk régebben is mindig panaszkodtak a romániai nyers-termények versenye miatt, s a mai nyomott árak még több alapot szolgáltatnak álláspontjukhoz. De másfelől azt is kell tekintenünk, hogy a kor-mánynak általános szempontokból kötelessége mérlegelni az érdekeket, s kereskedelmi politikáját nem irányozhatja egyes osztályok kívánságai szerint.

Mezőgazdáinknak meg van adva a lehetőség arra, hogy terményeiket a nyugati piacokon értékesítsék. S ha az állattenyésztés emelése és az egészségügy javítás érdekében munkálkodtak javaslatok törvényerőre emelkednek, a helyzet további javulását is bizton reméljük.

Nem így állunk iparunkkal, különösen a kis iparral. A mellett, hogy az osztrák ipar még hazai piacain is sok nehézséget okoz, iparunkkal nyugot felé egyáltalában nem versenyezhetünk. Ennek csak keleten kereshetünk elhelyezést, a mi természetesen agrár természetű viszontenged-ményekkel jár, mert egy állammal se köthetünk szerződéseket a mi egyoldalú érdekeink szerint.

A határszéli székely ipar, megfelelő organizáció és a szövetségesség kellő igénybevételével, megint föllendülhet, s a kivándorlás csökkentésére is jelentékenyen befolyhat. S különösen mióta a m.-vásárhelyi székely kereskedelmi és iparkamara létesült, s a székely ipar érdekében oly élénk és több irányú tevékenységet fejt ki, még több okunk van remélni, hogy a szerződéses viszony előnyeit kiaknázzuk.

A kézdivásárhelyi „Erzsébet”- árvaléányház.

(Titkári jelentés.)

Tisztelt Közgyűlés!

Mulik az idő; órák napokká és napok évekké sorakoznak, s az évek szaporodásával mind gyakrabban és gyakrabban találkozunk a mulatóság, az enyészet jeleivel. Alig hogy egy kissé körül tekintünk a világban, már előtűnik a szomorú vég, mely kellehetlen következetességgel utal arra, hogy bölcsönket a sirtól csak egy rövid lépés választja el. A minék kezdete volt, annak végének is kell lennie; így hát mulandó az ember, de mulandók az ő intézményei is. Azonban, míg az ember, a ki megelégedve az ő torpeségéről és elenyésző csekélységéről, vakmerő hiszágában és gögijében a teremtés remekének mondja magát, csak néhány évre számíthat a földön; addig egyes intézmények élete, ha azok szilárd alapra vannak fektetve s jelentékeny tényezőkként szerepelnek a társadalom nagy gépezetének mozgásában, századokra terjedhet. És ez így van jól; mert a gondviselés e bölcs végzésében megadta a rövid életű embernek azt a vigasztalást, hogy fejn maradhasson műveiben, tovább élhessen intézményeiben.

Tisztelt közgyűlés! emberi intézmény a háromszékmegei „Erzsébet”-árvaléány-nevelőintézetis, melyet a legnemesebb, a legszebb erény: a valódi emberszeretet hozott létre abból a legönzetlenebb és legtisztább czélból, hogy a teljesen elárvult, gyámoltalan leánygyermekeket az elzüléstől megmentsék őket a társadalom hasznos tagjaivá nevelje. Még nagyon fiatal az az intézmény; mert születése óta csak 20 év röpült el fölötté; de eddigi pályafutása arra a feltevésre jogosít, hogy hosszú életű leendő. Ezt bizony következtethetjük abból az óriási haladásból, melyet ezen intézet, bölcsőkorától kezdve a mai napig tett. Egy év sem telt el nyomtalanul reá nézve; mindenik reá nyomta a haladás féltreismerhetlen béléjét, és csak így lehetett a szegényes, kicsi árvaléányból virágzó tanítvány; így fejlődhetett az apró mustár mag terbelyes fává, a mely ma, husz év múlva már 40 árva fölött terjeszti ki védő lombjait.

Hogyha nem az évek száma, hanem a tények, az elért sikerek és felmutatott eredmények volna az irányadók: ez esetben bátran jubileumot ültetne intézetünk. No de mi most nem jubilálunk, s az én feladatom sem az, hogy az árvaléának keletkezésétől mai napig terjedő történetét adjam elő; hanem hogy azon eseményekkel és intézkedésekkel számoljak be csupán, melyek intézetünknek a lefolyt évben előfordultak és annak érdekében fogantatottak.

Azon igéret előre bocsátása után, hogy a feladatom megoldásában igyekezni fogok a lehető rövidséggel eljárni, bátor vagyok kérni a tisztelt közgyűlés becses figyelmét.

Múlt évi december hó 18-án tartott közgyűlésünk óta csak egy kezelő bizottsági gyűlés volt folyó hó 3-án. Talán fölösleges is megjegyeznem, miszerint több gyűlést azért nem tartottunk, mert az intézet tisztviselői és hivatalos közegéi tisztában lévén teendőikkel, ezeket pontosan teljesítették s így a folyó ügyek intézésében fennakadás nem történt.

A kezelő bizottság nevében és annak jóváhagyásával többnyire elnökieleg fogantatott intéz-

kedések közül a figyelemre méltóbbakat van szerencsém előterjeszteni a következőkben:

Intézetünk legmagasabb védnökéhez: Erzsébet királyné ő Felségehez, névünnepe alkalmából üdvözlő feliratot terjesztettünk föl.

A karácsonyi ünnepély is megtartottaszokott módon, s a kellő lépések megtételtek, hogy ezen, az árvák által mindig vártva-várt, lélekemelő ünnepély a jelen évben is megtartassék. Vajha ez közönségünknek, főleg pedig az intézethez közelebb állóknak a múlt évünel nagyobb érdeklődése mellett menne végbe!

Folyó év február 4-én egy táncvizsga rendeztetett az intézet javára dr. Szacsavay Gyuláné és dr. Bánffy Zsigmond társelnökök vezetése alatt. E mulatságnak 195 frt tiszta bevétel lett az eredménye. Elismerés illeti meg ezért első sorban a nevezett társelnököket, a kik nem hódolva a mai önző, szűkkeblű felfogásnak, készséggel vállalkoztak a rendezés munkájára, s odaadó buzgósággal fáradoztak a szép erkölcsi és anyagi siker létrehozásában. A kezelő bizottság intézkedett, hogy a közelgő farsangon is rendeztessék egy táncvizsga az intézet javára. Örömmel jelenthetem, hogy e tervbe vett estély sikere is már biztosítva van, a mennyiben a rendező bizottságban a társelnökséget a minden szép és jó iránt fogékony keblű Jakab Istvánné urnő és az áldozatkészséggel valamint ügybuzgósággal egyaránt ismeretes dr. Szacsavay Gyula ur szíveskedtek elvállalni.

A tett intézkedések között figyelmet érdemel az is, mely szerint azon alapítók részére, kiknek alapítványai az ezer forintot elérő vagy meghaladja, márványtábla állíttassék fel az intézetnél, neveik és ádómányaik feljegyzésével — mintegy hálás elismerésül a nemes szívű adakozók iránt és követendő példakép az utókor részére. Ot ily tábla szükséges az idő szerint, melyek meg is vannak rendelve, és valószínűleg rövid idő múlva fölláthatók lesznek.

Az intézetbe fölvehetett folyamodott 11 árva; de csak 4 volt felvehető, több hely nem lévén üresedésben. A felvett árvák a következők: Földes Biri Lőrénfalváról, Konecz Veron K. Szentlelekről, Imreh Amália Szentkatolnáról és Benke Katalin Bereczkből.

Fontosnak s éppen azért megemlítenéknék tartom az intézet tanító személyzetében történt változást; ugyanis: Gyárfás Borbála tanítónő férjhez menven, helyére Udvarhelyi Mariska választott meg; továbbá — tekintettel az igazgató sokoldalú elfoglaltságára — egy új tanító állás szerveztetett, mely a dévai áll. tanítóképző intézet igazgatójának meglel ajánlatára Marozs Ferencz okl. tanítóval lett betöltve, a ki a mellett, hogy az intézetben tanít, több naplót vezet és az irodai teendőkben is segítkezik.

Az intézetben meghonosított iskolai takarékpénztárról, melyet Nagy Károly nagy gonddal és ügyszeretettel kezel, meg kell jegyeznem, hogy évről-évre jelentékeny gyarapodást tüntet fel. A megtakarított pénzek összege ugyanis ez előtt három évvel még alig haladta fölül a 600 forintot; ma már azonban közel áll az 1000 forinthez, mely összegből a jelenleg bent levő árvák része 126 frt 28 kr. E valóban szép eredményért méltó elismerés illeti meg az igazgatót, valamint Kósa Mari tanítónőt, a ki az igazgatónak az iskolai takarékpénztár kezelésében buzgalommal segítkezik.

Intézetünk népszerűsége és keresettségére mellett nyilatkozik ama körülmény, miszerint a be-

járó növendékek 602 frttal szaporították tandíj és ellátási díj czímen a bevételeket; holott három évvel ezelőt ny czímen csak 365 frt folyt be az intézet pénztárába.

Engedje meg nekem a tisztelt közgyűlés, hogy most a kegyelet egy szép nyilvánulásától tehessenek említést; ugyanis: elnök báróné ő méltósága, egyetértve György, Zsigmond, Andor és Iréne testvéreivel, elhunyt testvérük: br. Szentkereszty Ferencz kolozsvári kir. táblai ítélő bíró emlékére, 200 frtos együttes alapítványt tettek az intézetnél.

Ezen kívül az év folyamán még a következő alapítványok járultak az alapvagyon növeléséhez: a zagoni dr. Albu Mózes kolozsvári ügyvéd neje, szül. barátiási Mircse Irma által leánya emlékére tett 50 frtos; a Gábor Péter és neje Potsa Berta által Janka leányuk emlékére tett 77 frt 39 kros; a gelenczei özv. Deák Lajosné által tett 25 frtos; az „Első Erdélyi Bank” igazgatósága által tett 50 frtos, végül a trieszti cs. és kir. szab. általános biztosító társaság által tett 25 frtos alapítványok.

A bevételeket az intézetben kifüggesztett persely tartalma 35 frt 80 krral szaporította; mely összeg rendes elszámolás végett pénztárra utaltatott.

Megemlítem azt is, hogy Kézdi-Vásárhely város az általa megígért évi 100 frt fejében felfajlanlott fa járandóságot az 1892-ik évre letörlesztette.

Mindez azonban vajmi csekélynek tűnik fel, tisztelt közgyűlés, ha tekintetbe vesszük, hogy a költség-előirányzat szerint intézetünknek közel negyedfél ezer forintba rög ama kiadások összege, melyek a rendes jövedelemből fedezetet nem találhatnak. Gondoskodni kellett tehát olyan forrásokról, a melyekből meríteni és a hiányt fedezni lehessen. Ezek a források megnyiták intézetünk számára részint a magas kormány, részint pedig Háromszék vármegye törvényhatóságának kegyéből, a mit ezt a következő adatok tanúsítják:

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter ur ő nagyméltóságától nyert intézetünk 1600 frt államsegélyt; ugyancsak ő töle a Róck Szilárd alpból 400 frtot; a kereskedelmi miniszter ur ő nagyméltóságától 600 frt, a földmívelési miniszter ur ő nagyméltóságától pedig 2267 frtot, mint gazdasági segélyt, mely összegből a Mészárosnétele telek vételára és a gazdasági udvar berendezésének költségei fedeztettek. Továbbá: a vármegyei árvaszek 500 frttal a tanalap pedig 200 frttal járultak intézeti háztartásunk múlt évi költségeinek hordozásához. Ezen adatokat összegezve, arra az eredményre jutunk, hogy intézetünk a múlt évben részint a magas kormánytól, részint a vármegyétől 6557 frt segélyt nyert.

Fajdalom tisztelt közgyűlés, hogy ezen források nem nevezhetők intézetünk részére állandóknak, mert a segélyt minden évben folyamodni kell és azért tolnuk bármikor megvonhatják. Minden igyekezetünket arra kell tehát fordítanunk, hogy vagy ezen forrásokat állandósítsuk, vagy pedig intézetünk alavagyonát szaporítsuk annyira, miként annak jövedelméből az összes folyó kiadások fedezkeik legyenek. Tekintve amaz óriási nehézségeket, mikkel a tőkegyűjtés mai napság jár, ez utóbbitól most igen messze állunk; ellenben a mi az előbbi: az államsegély állandósítását illeti, buzgó elnökünk, a kinek körültekintő figyelme mindenre kiterjed, már tett is kezdeményező lépéseket az illető mzas helyen; s ismerve elnök báróné ő méltóságának törhetlen erélyét és szívós kitartását, az ő buzgó utónjárától bizton remélhetjük, hogy a közoktatásügyi

A „Szekelyföld” tárczája.

Gyi, te gebe!

— Gyi, te gebe!

És a korbácsütések, sütrün, mint a jégeső, örülten és vadul hullottak a rongyos szekeret húzó párára.

— Gyi, te gebe!

És daczára, hogy a gyeplő véresre horzsolta már a hátát, daczára az ütéseknek, daczára a kantár rángatásainak, daczára — mondom — mindezen ösztökéléseknek, az állat csak néhánha lépett egyet, kettőt ide-oda.

Pedig az ut sima és a kövezet sem volt valami rozsz. Egy közönséges ló rövid idő alatt megtette volna ezt az utat, erőlködés nélkül, gyorsan és még hozzá azon vig gondolattal, mintha a szekér csak ugy magától gurulna utána.

De ez ám nem is közönséges ló, és a szekér se igen gurult magától.

Milyen lebunkózni való állat! És milyen székérnek csufolt rozoga alkotmány.

Egy kőkorszakbeli bárka. Az ülése himbálódzott, táncolt, ugrált. Majd az egyik, majd a másik vége volt lejjebb, egy epileptikus karnál is bizarrabb mozdulatokat téve.

A löcsön a többszöri törés nyomai látszottak madzaggal összetakolva, a minék piszkos foszlányai a földet surolták. A kasnak az egyik vége bányásai hajlamokat mutatva a föld mélyébe kíváncskodott, míg a másik folyton a mérhetetlen eget vizsgálta.

A kerekék ingadozva a tengelyen, támoltyogtak mint egy részeg. És miúde zörög, rezeget és csörömpöl. Minden zökkenésnél összedölni gondolta az ember e megtestesült véniséget és ez bizonyosan meg is történt volna, ha csak az évek sorain át lerakódott és beleszáradt ragadós piszok még valahogyan össze nem tartotta volna a részeket.

A mi a lovat illeti, az valami bizonytalan volt. A lónak csak váza, avagy kísértet, vagy talán álom! Minden bódáját egytől egyig meg lehetett számolni, épen ugy, mint egy csontvázon. Csipőcsontjai kikíváncskoztak testéből. A hasa — egy megtestesült semmi. De hogy is lehetne még arra csak gondolni is, hogy ezt a tisztességes hasok sorába iktassuk? Nem volt azon egy szemernyi hus sem, csak a bőr tartotta össze a csontokat. A térdnél és bokánál azonban mégis lehetett egy kis kerekdedséget észrevenni. De oh! nem a husnak kimondója volt az; pókos lábú volt a szerencsétlen.

Igazán nem volt se vére, se husa; bőre még csak volt, de szőr rajta — kevés. Ugy nézett ki, mintha egy vak csizmadia foltozta volna össze.

De hát még milyen volt a járása! Czammogott, mert majdnem visszafelé húzta a romokban levő szekér sulya, nyakát fojtogatta az összeszáradt hám, mely bizonyosan ösidő óta nem volt közölsébbi érintkezésben zsirral, oldalán a gyeplő utat vajt már magának és száját kisebezte a rozsdás zablá.

Ment, csünetgetve nyelvét, habos szájjal, lihegő mellet; kitágult orlyukaiból hörögve fujt és kiadült, vérbe borult szemei ijedten révedeztek a világba.

— Gyi, te gebe!

Mondják, hogy valaha szép is volt, de most bizony meg szaz fillért is sokallana érte a sintér! De legalább akkor fiatal volt. Voltak izmai, volt szőre a bőrén és volt husa. Farkával, a mely most olyan mint egy elhasznált seprű, vigan megleyezgette telt és fényes oldalait. Büszkén hegyezte füleit és nyakát görbülettel tartotta. Volt vér ereiben, tűz szemeiben és ruganyosság izmaiban. Jó levegőt szitt, virágos lóherét evett, forrás-vizet ivott és nyertve szaladgált társai körül. A paraszt előtt legalább, a ki felnevelte, szép volt, talán még büszke is lehetett rá. Később, mikor már szépsé-

tározánál a 2000 frt évi államsegély intézetünk részére állandósítani fog.

Ezzel eljutottam jelentésem végére, mely egyebekről, miket az ismétlések kikerülése szempontjából be nem foglaltam jelentésem keretébe, pl. az intézet belételeiről, a vagyoni állásról s az iskolai évváró vizsgálat eredményéről az igazgatói, vagyonkezelő bizottsági, pénztárnoki és iskolaszéki jelentések fognak tájékoztatást nyújtani.

Nekem még csak egyetlen teendőm van, tisztelt közgyűlés, és ez az, hogy gyenge szavaimmal megkísértem a tisztelet, hála és elismerés adóját mindnyájunk nevében leróni azon feünkölt lelkű egyén iránt, a kit szerencsések vagyunk intézetünk élén tisztelhetni, a ki nemcsak tetemes anyagi áldozatokat hoz ezen s az általa létesített és kormányzott többi humán intézeteinknek, hanem minden idejét ezekre fordítja, egész életét ezeknek szenteli; a kit bármily oszilláló érdemkeresztnél szebben díszítenek azok a kiváló, magasra emelkedő, a melyekkel őt az isteni gondviselés megáldotta, s a kire nézve a legmagasabb kitüntetésnél is nagyobb jutalom azon édes öntudat, melyet nemessen érző kebelében az önzetlenül végzett jó cselekedetek ébresztettek. Találhatnánk-e méltóbb befejezést jelentésemnek ama mindnyájunk által táplált ösztöne öhajtatásánál, hogy az isteni gondviselés a mi bálványozásig szeretett buzgó elnökünket: br. Szentkeresztz Stephanie ő méltóságát a szenvedő emberiség javára s a mi örömeinkre még sokáig boldogul éltesse!

Különfélék.

— Boldog karácsonyi ünnepeket kívánunk t. olvasóinknak.

— Lapunk legközelebbi száma, a közbeeső karácsonyi ünnepek miatt, vasárnap, december 31-én jelenik meg.

— Kinevezés. A kézdívársárhelyi kir. adóhivatal tehetséges ifjú gyakornoka, városunk derek szülötte, Török József, a kolozsvári adóhivatalhoz adótitárnok nevezetett ki. Gratulálunk az előléptetéshez!

— Időjárásunk még mindig nem ad okot panasza. Derült hideg napok követik egymást s azok az iszonyú hóviharak, melyek tavaly anyai közlekedési gályibát okoztak, még nem jelentkeztek. Szóval a legszebb téli időjárás, mit mi nálunk valaha december produkált.

— Karácson est. A Kézdí-Vásárhelyt levő humán intézetek közül az árvaház és menedékház nál — régi kegyelest szokás szerint — az idén is állítanak karácsonyfákat, miket a jóténykony lelkek ajándékával szokatlan felékesíteni. Az ajándékok kiosztása mindig bizonyos ünnepségekkel szoktak megtörténni, mely ha csendben foly is le, de igen megható képet nyújt. Az árvák és munkaképtelen aggok öröme és hálaja nyilatkozik meg ilyenkor az apró ajándék és ama szerető gond felett, melylyel nemes lelkű pártfogójuk br. Szentkeresztz Stephanie és az intézetek pártfogói soruk iránt viseltetnek. A karácson esti ünnepély a fennírt intézeteknél nyilvános leendő s az érdeklődők részt vehetnek.

— A belügyminiszter üdvözlötte az Erdélyi Kárpát-Egyetnek. A balázsfalvi román ifjuság kolozsvári látogatásának érdekes epilogja Hieronymi Károly belügyminiszter üdvözlő levele, melyet az Erd. Kárpát-Egyet kolozsmegyei osztálya

elnökéhez dr. Szádeczky Lajos egyetemi tanárhoz intézett abból az alkalomból, hogy az EKE a balázsfalvi román ifjuságot szívesen fogadta s kalauzolta. A miniszter nemes érzületére is jellemző levél így szól: „Nagyságos Uram! A hírlapok utján értesülök arról az előzékeny fogadtatásról, a melyben Kolozsváron, Nagyságod vezetése alatt, az „Erdélyi Kárpát-Egyet” küldöttsége, az oda kiránduló balázsfalvi román tanuló ifjuságot részesítette. A magyar és román tanuló ifjuság ez alkalommal történet érintkezésének szívélyes, barátságos mólja, a mindkét részről váltott nyilatkozatok testvéries hangja és az a meggyőződés, hogy hazánk különböző nyelvű lakosai között az egymás iránti türelmet, tisztelgetést és ragaszkodást bensővé és szilárdá csak társadalmi uton tehetjük, arra indít engem, hogy örömmel üdvözlöljem az Erdélyi Kárpát-Egyetet s mint ezen egyet kolozsmegyei osztályának elnökét, Nagyságodat, egyetmi működésüknek üdvös, hazafias irányáért, Fogadja Nagyságod őszinte tisztelettem nyilvánítását. Hieronymi.”

— A vasutasok üjlesztendeje. Már több ízben eljuttatott hírt a kereskedelmi miniszternek azon elhatározásáról, hogy a vasutasok fizetését előlegesen utalványozni fogja. Most már az előléptetés idejére nézve is tudósíthatjuk az érdekelteket. A pénzügyi helyzet, a kincstar készletei megengedik a reformot és az előleg utalványozás és a vele járó kettős fizetés már az újévnek hanem is a legelső napján, de mindenesetre már január legelőjén, legkésőbb január 7-én meglesz. A pénzügyi főosztályt is olyan értelemben utasították, hogy az előleges utalványozás eredményeképpen első alkalommal szükséges kettős összeget tartsa készen. Az újévi kinevezések és előléptetések is szokatlanul nagy számmal örvendeztetik meg a hivatalnokokat. A IV-ik rangfok 1800, illetőleg 1200 forinttal díjazott második és harmadik, az V-ik rangfok 1100, 1000, illetőleg 900 forinttal díjazott első, második és harmadik és a VI-ik rangfok 800, 700, illetőleg 600 forinttal díjazott első, második és harmadik osztályában az államvasutak intézőköreinek végérvényes elhatározása szerint 1894. január 1-én előléptetnek 1582-en. Ezekre nézve már a döntés megtörtént. Hátra vannak még az I-ő rangfok, 4000, 3600, illetőleg 4200 forinttal javadalmazott első, második és harmadik, a II-ik rangfok 2880, 2500, illetőleg 2200 forinttal javadalmazott első, második és harmadik, a III-ik rangfok 2000, 1800, illetőleg 1600 forinttal javadalmazott első, második és harmadik, végül a IV-ik rangfok első osztályának hivatalnokai. A felterjesztések ezekre a rangfokokra nézve csak most történnek, még pedig szám szerint 243 hivatalnokra. Semmi kétség nincs az iránt, hogy a kereskedelmi miniszter ezeket a felterjesztéseket jóvá fogja hagyni. Az eredmény tehát az, hogy egyrészt az államvasutak igazgatóságának már kész elhatározása, másrészt a kereskedelmi miniszternek történő felterjesztések néhány nap múlva várható megerősítése alapján ezernyolcszázhuszonöt az előléptetések száma. Ez a szám sokkal nagyobb, mint a melyre az előléptetéseket még a nyáron kontempláltak. Különösen a szegényebb sorsban élők szempontjából felette örvendetes, hogy az összes 600 és 700 forinttal fizetett hivatalnokok előlépnak.

— A Kossuth-könyvtár megvásárlása. Egész csendben, minden nyilvános feltűnés elkerülésével togtott hozzá ezelőtt nyolcz nappal néhány bíráló férfi ahhoz az akkor még hihetetlennek látszó kérdés megoldásához, miként lehetne Kossuth Lajos könyvtárát a nemzeti múzeum részére megszerezni ami, már sikerült. A könyvtár árát Kossuth tizenhatezer forintban határozta meg. Az eddig begyűlt összeg az eskünte bank utján táviratlag lett elküldve Kossuthnak, kivel egyttal tudatta a gyűjtő bizottság megbízottja, hogy a könyvtárt a nemzeti múzeum részére vásárolják meg.

— A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara — mint lapunknak írják — december 18-án Tanácsik B Hugó elnöke által tartott teljes ülésén a szekelyföldi iparmúzeum házi ipari szakosztályának 50 frt és a nyárádszeredai műfargató iskolának felszerelési célokra 20 frt segélyt szavazott meg. A közös hadsereg ruházati és felszerelési kiállításában való részvételre a kamara területéről két alkalmi szövetkezet tett ajánlatot, lábbeliek szállítására. A kereskedő-tanonciskolának új szervezetenek azt az intézkedését, hogy a községek csak ott kötelesek külön kereskedő-tanonciskolát fenntartani, ahol legalább 50 kereskedő tanoncz van, a régi szervezettel szemben, mely e számot 20—30-ban állapította meg, vizsgálást látván a kamara, ami egyes kisebb, de kereskedelmileg jelentékeny városokban a tanoncoképzés színvonalát jelekenyen beszálthatná, e tárgyban föliratot határozott intézni az illetékes miniszterekhez.

— A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara az érdekeltek tudomására hozza, hogy a mesteres borok készítésének és azok forgalomba hozatalának tilalmazásáról szóló 1893. XXIII. t. cz. végrehajtása iránt a földmívelésügyi, pénzügy- és

belügyminiszter urakkal egyetértőleg a kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur által kiadott rendeletet; valamint a szeri kir. pénzügyminiszter által a szesznek Szerbiában való gyártására, ellenőrzésére és elárúsítására vonatkozólag kibocsátott szabályzat főbb határozatait a kamara irodájában megtekinthetik.

— Tizenöt év eredménye. Ritka fényes eredmény az, melyet a most 16-ik évfolyamába lépő Pesti Hírlap felemlíthat. Elterjedtség dolgában első helyen áll hazánkban elvitatlanul. De első helyen áll tartalma gazdaságánál fogva is. S a haladás ezen a téren igazán bámulatos. Mindennap husz oldalnyi, vasárnap és ünnepnapokon rendszeren 32—40 oldalnyi terjedelemben jelenik meg. Azelőtt csak karácsonyi és húsvéti rendkívüli számok jelentek meg ily terjedelemben, s ma már minden vasárnapi szám egy kötet! Ehez járul még külön karácsonyi ajándékul az előfizetőknek, minden évben nagy díszes naptár, a legjobb írók válogatott közleményeivel és temérdek képpel. S ezért még csak szállítási díjat sem kell fizetni! A közkedveltség, melyben a Pesti Hírlap részesül s melyet a mondottak után egyáltalán nem lehet csodálni, oda juttatta e lapot, hogy a jövő tavasszal már saját házába költözik s a Pesti Hírlap palotája igazi látványossága lesz a magyar fővárosnak. Földszint párisi lapok mintájára olvasócsarnok lesz berendezve a nagy közönség számára, hol a napközben érkező fontosabb sürgönyök, valamint az óránként változó tőzsdei árfolyamok ki-függesztve olvashatók lesznek; este pedig a Szabad sajtó géniusza fog a palota kupolájáról a váci- és Lipót-kört egy részére villamos fényt deríteni. További vívmánya a Pesti Hírlapnak, hogy Jókai Mór és Mikszáth Kálmán reudes dolgozóitársai közé tartoznak, a legjobb tárczaírók és ügyes hírlapírók egész gárdájával. Politikai szempontból pedig ma kétségtelenül a liberálisabb lap, melyen jelentékeny része van az úgynevezett egyház politikai reformjavaslatok kivívásában. Melen ajánlhatjuk azért a magunk részéről is a magyar újságolvasó közönség figyelmébe és pártolásába. Előfizetni lehet minden naptól kezdve, egy hónapra is 1 frt 20 krajár, míg negyedévre a lap ára 3 frt 50 kr. Kívánatra öt napig mutatványszámokat is küld a kiadóhivatal (Budapest, nádor-utca 7 szám.)

Nyílt tér.*

BUDAPESTI HÍRLAP.

ELŐFIZETÉSRE

hívjuk fel tisztelettel a n. é. olvasó közönséget a

BUDAPESTI HÍRLAP

1894-ik évfolyamára (XIV. évfolyam.)

Az újdonságismérés egyik főfeladata: a közönség helyes, gyors pontos értékelése. Még száz éve sincs annak, hogy a magyar sajtó csak a Beesből kapott legnagyobb engedéllyel vehetett tudomást a külföldi eseményekről, így is csak hetek múlva. Ma huszonegy óra sem múlik el, hogy a közönség ne értesüljön nemcsak hazánk, hanem az egész világ nevezetesebb eseményeiről. Távirat, telefon, éber levelező a világ mind a nagy tájáról s az ország minden népesebb pontjáról hírt adnak mindarról, a mi igényt tart az ember érdeklődésére. Tudósaink e rengetegből kiválogatni és megosztálni, ügyesen és tetszetősen földolgozni azt, a mi a közönségnek nevezetesen szükséges, hasznos és érdekes: ebben a Budapesti Hírlap fennállása óta eddig utol nem ért példadassal járt elől, mert szerkesztője mind az a meggyőződés vezeti munkájában, hogy a közönség semmit sem várhat el annyira újságtól, mint azt, hogy pontosan, megbízhatóan és lelkiismeretesen legyen tájékoztatva. Ez a közönség igazi anyagi és közmívelődési érdeke, ez a mai szürkeárnyékos fejlődési irány.

Öt pedig, nevezetesen azokban a rovatokban, a hol magának a Budapesti Hírlapnak a véleménye, ítélete, iránja, karaktere, egyszerűen egyénisége nyilatkozik meg, tizenegy évi tápróba után már mindenki tudja, hogy mit várhat a Budapesti Hírlap-tól

Az előfizetési feltételek a következők:

Egy hónapra frt 1-20 Félféve . . frt 7—
Negyedévre . . frt 3-50 Egész évre frt 14—

A fő- és székváros területén házhoz hordva, vidéken a postával expedálva.

Vidéken legelőszérűbb a postautalványon való előfizetés. Cím

BUDAPESTI HÍRLAP kiadóhivatala
BUDAPESTEN,

VIII. kerület, Rókk Szilárd-utca 4. szám József-körút 5. sz.

* E rovat alatt megjelent közleményekért felelősséget nem vállal a

Hirdetések.

Egész selyem, mintázott Fou-lardokat (mintegy 450 különböző fajban, méterenkint 85 krtól 3 frt 65 krig — valamint fekete, fehér és színes selyemszöveteket 45 krtól 11 frt 65 krig szállít — sima kockás, csikos, virágos, damaszolt minőségben (mintegy 240 féle fajtában és 2000 különböző szín és árnyalatban) szállít postabér és vámmentesen **Henneberg G.** (cs. kir. ud. v. szállító) **selyemgyára Zürichben.** Minták postafordulóval küldetnek. Svájcba címzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó.

Turóczy László

könyvkereskedő és könyvkötő

Kézdi-Vásárhelyt.

Könyvkereskedésben, az ev. ref. templom mellett, feltalálható a város és vidék összes iskoláiban használatban levő tankönyv és egyéb taneszköz. Továbbá kaphatók: társalgási, gazdasági, gazdasszonyi művek; mulattató olvasmányok és regények. Imakönyvek egyszerű és díszkötésben s naptárak gazdag választékban.

Nagy készlet van karácsonyi ajándéknak alkalmas képes és mesés könyvekből.

Kitűnő író- és levélpapírok, borítékok, írószerek, pecsétviaszok, ostyák, különféle tinták.

Hegedű hurok és egyéb hegedű részek.

Bőr-, fém- és aluminium pénz-, szivar- és dohánytárczák stb. stb.

Megrendelek, úgy magyar, mint más nyelvű könyveket és folyóiratokat. Új folyóiratok mutatvány füzetét üzletben megtekinthetők. Megrendelek továbbá: hangszereket, hangjegyeket, kaucuk- és fémbélyegzőket, egyszerűval minden a könyv- és papirkereskedői szakba vágó cikket.

Könyvkötészetben elkészíték minden könyvkötői munkát, az egyszerűtől a legdizsesebbig, úgy a legfinomabb díszmunkákat is.

Harmincz évi tapasztalat lehetővé teszi nekem, hogy az anyagot jó minőségben és olcsó árban szerezhessem be, mi által összes árucikkeim, valamint a könyvkötői munkák árát a legméltányosabban számíthassam s midőn a mélyen tisztelt vásárló és dolgoztató közönség további becses pártfogását kérném, maradok

mely tisztelettel:

Turóczy László,

könyvkereskedő és könyvkötő.

Háromszékvármegye alispánjától.

Sz. 21646/1893.

Arlejtési hirdetmény.

Háromszékvármegye törvényhatósági közutjaira szállítandó 2990 drb hektóméter jelző köoszlopnak biztosítása céljából, 2392 frt előirányzott összegben folyó évi december 30-án délutáni 3 órákor a vármegye jegyzői irodájában zárt ajánlati versenytárgyalás fog tartatni.

Mi azon megjegyzéssel tétetik közhirre, hogy vállalkozni szándékozók zárt ajánlataikat, a tárgyalási nap déli 11 óráig a megyei

pénztárnál adják be, mivel a kitűzött határidőn túl ajánlatok nem fogadtnak el.

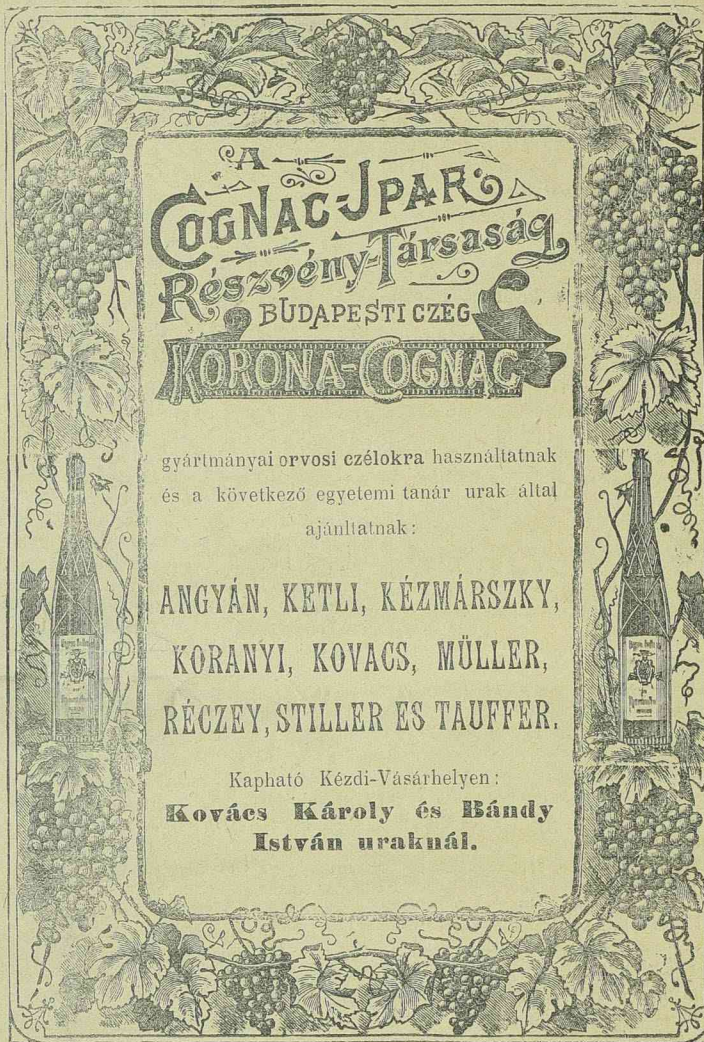
Az ajánlatokba világosan kijelölendő az egységi árból leengedendő %-lék számmal és betűvel.

A zárt ajánlatok borítékban, lepecsételve nyújtandók be, az ajánlatokhoz a kiküldési összegnek öt szátolija, mint bánatpénz csatolandó.

A feltételek az áremelés, árjegyzék és műszaki leírással együtt a jegyzői irodában, a rendes hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Sepsi-Szentgyörgyön, 1893. decz. 15-én.

Tompa Miklós
alispán.

COGNAC-JPARCO
Részvény-Társaság
BUDAPESTI CÉG
KORONA-COGNAC

gyártmányai orvosi célokra használnak és a következő egyetemi tanár urak által ajánlatnak:

ANGYÁN, KETLI, KÉZMÁRSZKY,
KORANYI, KOVACS, MÜLLER,
RÉCZEY, STILLER ES TAUFFER.

Kapható Kézdi-Vásárhelyen:
Kovács Károly és Bándy
István uraknál.

Szabó Albert

dusan felszerelt

* KÖNYVNYOMDÁJA *

elvállal minden e szakba vágó munkát feltűnő olcsó árakon.

PAPIR- ÉS ÍRÓSZER KERESKEDEÉS,
nagy nyomtatványraktár.

A „SZÉKELYFÖLD” KIADÓHIVATALA.

→ Egy jó magaviseletű fiu tanulóul felvétetik. ←

Nyomatott Szabó Albertnél K.-Vásárhely.